

Begrotingsdebat 9-11-2023

Dank u wel voorzitter. Vorig jaar begon ik m'n begrotingsdebat met een pleidooi om ons gemeentebestuur op te hangen aan de 17 duurzame ontwikkelingsdoelen van de VN. Doelen die we als kompas kunnen gebruiken. Ik werd blij toen ik deze nota opensloeg en de SDG's zag staan met hun vrolijke kleurtjes! De wereld heeft deze doelen omarmd, het rijk, de Achterhoek en nu ook Bronckhorst. Fijn. Maar gaandeweg het lezen van de begroting werden wij als fractie meer en meer bezorgd. Geven we het geld wel aan de goede dingen uit?

Iedereen weet dat we wereldwijd drie grote planetaire crises kennen: klimaatverandering, verlies van biodiversiteit en milieuvervuiling. Die 3 hangen samen en vragen een aanpak op alle niveaus: internationaal, nationaal, regionaal, maar zeker ook lokaal.

Daarnaast wordt wereldwijd de kloof tussen arm en rijk steeds groter, en ook die kloof voelen we lokaal in Bronckhorst. Dat zorgt voor ongelijke kansen, voor onze kinderen en jongeren. Om talenten te ontwikkelen of een baan te krijgen. Ongelijkheid op het gebied van gezondheid, gezond wonen, gezonde voedingskeuzes. Ongelijkheid om met een handicap of beperking overal even makkelijk mee te kunnen doen.

Voorzitter, de eerste paragraaf Zorg en Ondersteuning. Die vindt GroenLinks nog te summier. We wachten met smart op de plannen van het college over bestrijding van de armoede, borging van de bestaanszekerheid, versterking van het sociale vangnet, en verdediging van onze publieke voorzieningen. We wachten met smart

op beleid voor Kunst & Cultuur. Op de plannen voor een inclusievere samenleving.

Binnen het Sociaal Domein kiest dit college soms voor oplossingen die niet onze oplossingen zijn. Ze investeert veel geld in processen, bureaus en loketten. Terwijl we keer op keer winstwaarschuwingen horen over komende tekorten op bijvoorbeeld jeugdzorg. GroenLinks vindt dat het geld veel minder naar processen of bureaus moet gaan en veel meer direct naar onze inwoners, verenigen en organisaties. Omdat wij echt van vertrouwen willen uitgaan dat zij het geld op de beste manier zullen besteden.

Voorzitter, besturen is vooruitzien. Crisissen lossen niet vanzelf op. Dingen komen niet vanzelf goed. Vandaar onze bezorgdheid over deze programmabegroting. Dit wil ik aan de hand van een 4-tal crisis toelichten.

1. Stikstofcrisis

We hebben als raad in onze omgevingsvisie afgesproken dat wij als gemeente overstappen van reguliere naar kringlooplandbouw. Voor GroenLinks is dit een echt belangrijk punt. Waarom vinden we hierover niets, maar dan ook niets terug in deze begroting? Kan de wethouder een paar voorbeelden geven hoe hij lekker actief en vol overtuiging in Bronckhorst werkt aan deze broodnodige omschakeling naar kringlooplandbouw?

2. Energiecrisis

We moeten af van fossiele brandstoffen. We moeten toe naar goedkope, zelfopgewekte duurzame energie. Maar...Dit college wil geen windmolens. Dit college maakt nauwelijks vaart met zon op land. Bronckhorst haalt de doelstellingen niet en dat weet het college. Onze vraag aan de wethouder is: wanneer gaat u eerlijk aan

het rijk terugkoppelen dat Bronckhorst haar doelen niet zal halen? Wanneer gaat u het RES vertellen dat wij ons RES bod niet kunnen waarmaken?

GroenLinks gelooft niet in de dorpsenergieplannen waar het college zo trots op is. Dat zijn processen zonder doel en zonder kaders. Wij denken GroenLinks dat deze crisis leiderschap vraagt. Regie. Niet de verantwoordelijkheid afschuiven op onze inwoners.

3. Wooncrisis

Goed wonen is een recht. Maar dat betekent niet bouwen-bouwen-bouwen. In Bronckhorst slaapt niemand onder een brug, iedereen heeft een dak boven zijn of haar hoofd. Het gaat in deze crisis om doorstromen, uitstromen, leegstaande gebouwen een woonbestemming geven. We moeten de verhuistrein in Bronckhorst aan de gang krijgen. En als we dan toch nog moet bouwen, dan creatiever en duurzamer. En... GroenLinks kiest expliciet voor bouwen binnen i.p.v. buiten de bebouwde kom.

Om die verhuistrein op gang te krijgen zullen veel van onze ouderen hun grote gezinswoningen moeten verruilen voor een passende woonvorm. Nieuwe sociale woonconcepten. Daarvoor hebben we een goede ambitieuze woon-zorgvisie nodig. Ik heb begrepen dat dit in de pijn zit en hoor graag van de wethouder wanneer we die visie in de raad gaan bespreken.

4. Biodiversiteitscrisis.

Deze crisis speelt zich in het klein af. Het betreft veelal kleine beestjes en plantjes, maar oh wat zijn ze van groot belang. We hoorden in de wandelgangen dat het college volgend jaar wil starten met handhaving van oneigenlijk gebruik van gemeentelijke bermen. Graag hoor ik van de portefeuillehouder of zij dit inderdaad kan toezeggen.

5. Milieucrisis

Onze kranten staan er vol mee: ongezonde leefomgeving. Longkanker in de omgeving van Tata Steel, Parkinsonpatiënten daar waar veel pesticiden gebruikt zijn, slechte waterkwaliteit. Ook in Bronckhorst - als grote plattelandsgemeente- ook zal deze discussie steeds meer oplaaien. Niet alleen rondom intensieve geitenhouderijen. Vandaar dat GroenLinks in de 2^e termijn een motie voor schone lucht zal indienen.

GroenLinks wil graag goede keuzes maken om telkens een stap dichterbij een gezonde, inclusieve, rechtvaardige en duurzame maatschappij te komen. Vandaar dit bezorgde betoog.

Motie SLA

Voorzitter, in de 1^e termijn had ik het over de milieucrisis. Over het recht op gezonde leefomgeving. GroenLinks vindt dat de overheid haar zorgplicht in deze heel serieus moet nemen. Vandaar onze motie voor het Schone Lucht Akkoord. Schone lucht als basisrecht voor iedereen. En een van de duurzame ontwikkelingsdoelen waar ik m'n betoog mee begon.

Alle provincies doen mee, meer dan 100 gemeenten doen mee. In de Achterhoek is Aalten ons al voorgegaan. Laten wij de 2^e Achterhoekse gemeente zijn en de olievlek in de Achterhoek aanjagen. Deelname aan het akkoord levert veel op: we kunnen gaan meten hoe het met onze luchtkwaliteit is gesteld, we krijgen toegang slimme projecten, we krijgen cofinanciering vanuit het rijk. Het verplicht tot niets, het verrijkt ons op alle fronten. D66 is aangehaakt. Ik zou tegen de andere fracties willen zeggen: er zit geen luchtje aan stem in en laten we samen een gat in de lucht springen!

Dank u wel voorzitter.